

Bruxelles, 13. studenoga 2023.  
(OR. en)

15151/23

SOC 743  
EMPL 530  
EDUC 421  
ECOFIN 1143

#### NAPOMENA

|          |                                                                                    |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:      | Predsjedništvo                                                                     |
| Za:      | Odbor stalnih predstavnika / Vijeće                                                |
| Predmet: | Europski semestar 2024.: zeleno kolektivno pregovaranje<br>– rasprava o politikama |

Za delegacije se u prilogu nalaze smjernice predsjedništva o navedenoj temi s ciljem održavanja rasprave o politikama na sastanku Vijeće za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i pitanja potrošača (EPSCO) 27. studenoga 2023.

---

## Europski semestar 2024.: zeleno kolektivno pregovaranje

### *Rasprava o politikama*

#### SMJERNICE ZA RASPRAVU

#### **„Zeleno kolektivno pregovaranje za pravednu zelenu tranziciju”**

Dekarbonizacija gospodarstva, energetska učinkovitost, kružno gospodarstvo i, općenitije, klimatske promjene sada su središnja pitanja političkog programa Europske unije i njezinih država članica. To je vidljivo iz europskog zelenog plana i njegovih raznih inicijativa, kao što su paket „Spremni za 55 %”, kojim se doprinosi postizanju klimatske neutralnosti do 2050., kako je utvrđeno u Europskom zakonu o klimi, te reforme i ulaganja kojima se podupire zelena tranzicija, uključujući plan *REPowerEU* i nacionalne planove za oporavak i otpornost u kontekstu financijskih sredstava instrumenta *NextGenerationEU*.

Pravedna tranzicija prema klimatskoj neutralnosti ključan je i dalekosežan izazov našeg doba koji utječe na mnoga područja, uključujući rad i socijalna pitanja. Bolja zaposlenost, pristojni radni uvjeti i zaštita okoliša ne mogu biti međusobno konkurentni. Naprotiv, isprepleteni su, međusobno se nadopunjuju i čine zajednički program za dobrobit društva te potrebe poduzeća i radnika. Europski zeleni plan i djelovanje s ciljem ostvarivanja socijalne unije moraju biti pravilno formulirani i uzajamno korisni na svim razinama. U europskom stupu socijalnih prava prepoznaje se i važnost zelene tranzicije te njezin utjecaj na socijalna prava i izazove u području zapošljavanja.

Zelena tranzicija donosi prilike, ali i izazove u pogledu zapošljavanja i radnih uvjeta, koji će u narednim godinama imati veći učinak. Kao i u drugim područjima socijalni dijalog između europskih institucija, vlada te međusektorskih i sektorskih socijalnih partnera mora imati istaknutu ulogu u definiranju i provedbi okolišnih i energetske politike, a osim toga, općenito, i svih politika povezanih sa zelenom tranzicijom zbog njihova utjecaja na zapošljavanje i radne uvjete.

Stoga se u Preporuci Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti, kojom se nastoje ponovno razmotriti socioekonomski učinci zelene tranzicije, države članice pozivaju da u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima donesu i provedu pakete mjera za promicanje pravedne tranzicije. Konkretno, paketi politika smatraju se odlučujućima za razvoj mjera za potporu ljudima, sektorima i područjima koji su najviše pogođeni zelenom tranzicijom. To posebno vrijedi u kontekstu u kojem su socijalne politike za koje se odnose na energetska tranziciju u većini država članica još u vrlo ranoj fazi, a socijalni dijalog ključan je za njihov učinkovit razvoj.

Kao što je Komisija istaknula u Komunikaciji od 25. siječnja 2023., „Jačanje socijalnog dijaloga u Europskoj uniji: iskorištavanje punog potencijala za upravljanje pravednom tranzicijom”, smislen socijalni dijalog i učinkovito kolektivno pregovaranje ključni su za utvrđivanje uravnoteženih rješenja koja razmjenjuju poduzeća i sindikati kako bi se potaknula pravedna tranzicija na dekarbonizirano gospodarstvo te promicala zelena i socijalna Europa.

Nadalje, države članice moraju osigurati poticajno okruženje za dvostrani i trostrani socijalni dijalog, uključujući kolektivno pregovaranje na svim razinama kao i sustavno, smisleno i pravodobno sudjelovanje socijalnih partnera u osmišljavanju i provedbi politika zapošljavanja i socijalnih politika te, prema potrebi, gospodarskih i drugih javnih politika, među ostalim u kontekstu europskog semestra.

Na plenarnom zasjedanju Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora 14. lipnja 2023. usvojeno je mišljenje naslovljeno „Zeleno kolektivno pregovaranje: dobre prakse i izgledi za budućnost”<sup>1</sup>.

U tome mišljenju EGSO polazi od načela da „poduzeća i radnici moraju raspolagati adekvatnim kanalima za sudjelovanje u naporima koji se ulažu u zaštitu okoliša i borbu protiv klimatskih promjena”. Uz poštovanje uloge nacionalnih industrijskih odnosa i autonomije socijalnih partnera, promicanje zelenog kolektivnog pregovaranja način je da se pozornost posveti zelenoj tranziciji.

---

<sup>1</sup> <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/green-collective-bargaining>

EGSO smatra da se rasprava o pitanjima okoliša u kontekstu kolektivnog pregovaranja odnosi na klauzule o kojima se, kao što je prikazano u primjerima u prilogima navedenome mišljenju, može pregovarati među socijalnim partnerima u kontekstu kolektivnih ugovora koji imaju izravan i neizravan utjecaj na okoliš. Te klauzule, među ostalim, mogu obuhvaćati:

- a) učinak poslovne djelatnosti na okoliš;
- b) zaštitu radnika od učinaka promjena u okolišu i klimatskih promjena;
- c) utjecaj zelene tranzicije na djelatnost poduzeća u smislu organizacije rada, promjena stručnih profila i vještina radnika;
- d) interno praćenje provedbe uvjeta iz točaka a), b) i c).

U zaključcima i preporukama Mišljenja, EGSO poziva Uniju i države članice da nastave s pružanjem potpore mjerama i inicijativama kojima će se poduzeća i radnike poticati da se prilagode zelenoj tranziciji te da, među ostalim mjerama, razmotre mogućnost osmišljavanja koncepta zaposlenika koji bi bili imenovani predstavnicima za okolišnu tranziciju ili kontaktne točke za pitanja povezana s okolišnom i ekološkom tranzicijom na radnome mjestu.

Na europskoj međusektorskoj razini zelena tranzicija i njezini izazovi u svijetu rada razmotreni su, primjerice, u Izjavi europskih socijalnih partnera od 30. svibnja 2017. o iskorištavanju potencijala ekologizacije gospodarstva za otvaranje radnih mjesta<sup>2</sup> ili u preporukama od 9. prosinca 2021. o kružnom gospodarstvu u okviru socijalnog dijaloga<sup>3</sup>.

Iako već postoji tih nekoliko navedenih inicijativa, uloga socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja u upravljanju pravednom zelenom tranzicijom i njezinu osiguravanju mogla bi se dodatno ojačati.

---

<sup>2</sup> [https://www.buinessurope.eu/sites/buseur/files/media/position\\_papers/social/2017-05-30\\_european\\_social\\_partners\\_statement\\_on\\_greening\\_economy\\_for\\_jobs\\_creation.pdf](https://www.buinessurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/social/2017-05-30_european_social_partners_statement_on_greening_economy_for_jobs_creation.pdf)

<sup>3</sup> [https://resourcecentre.etuc.org/sites/default/files/2021-11/Final%20report%20circular%20ecenomy\\_Recommendations\\_v3\\_0.pdf](https://resourcecentre.etuc.org/sites/default/files/2021-11/Final%20report%20circular%20ecenomy_Recommendations_v3_0.pdf)

S obzirom na neke postojeće sporazume u nekoliko europskih sektora i poduzeća iz navedenoga mišljenja EGSO-a, potrebno je prijeći na zeleno kolektivno pregovaranje u kojem socijalni partneri, na različitim razinama pregovaranja, imaju važnu ulogu u povećanju održivosti, otpornosti i produktivnosti poduzeća te koje se temelji na dostojanstvenu radu.

Mogući sadržaj zelenog kolektivnog pregovaranja mogao bi biti:

- učinak zelene tranzicije na zapošljavanje te teritorijalnu i socijalnu koheziju;
- otvaranje zelenih radnih mjesta;
- prijelazi među različitim sektorima djelatnosti te potrebno stjecanje vještina i prekvalifikacija radnika;
- mobilnost u gradovima radi pristupa radnim mjestima;
- energetska učinkovitost u proizvodnoj aktivnosti i u obavljanju posla;
- obavješćivanje radnika i savjetovanje s njima imenovanjem predstavnika za zelenu tranziciju ili njihovim sudjelovanjem u specijaliziranim odborima;
- osposobljavanje pregovaračkih stranaka kolektivnih ugovora u području okoliša.

Sva ta pitanja trebalo bi rješavati iz rodne perspektive.

Osim toga, vrijedi razmotriti i ulogu kolektivnog pregovaranja u vezi sa stvaranjem pravednih radnih uvjeta i sprečavanjem profesionalnih rizika u kontekstu klimatskih promjena, kao što su ekstremne temperature ili druge nepovoljne vremenske pojave, s obzirom na njihov velik utjecaj na zdravlje i sigurnost radnika.

Naposljetku, zeleno kolektivno pregovaranje može biti prikladan instrument za promicanje veće demokracije na radnome mjestu i istodobno omogućiti da se europski zeleni plan i socijalna unija međusobno nadopunjuju, uzimajući u obzir i ciljeve utvrđene u stupu socijalnih prava.

**S obzirom na navedeno ministre i ministrice poziva se da razmijene mišljenja o sljedećim pitanjima:**

- Kako se kolektivnim pregovaranjem može poduprijeti borba protiv klimatskih promjena, povećati okolišna održivost i pratiti pravedna tranzicija prema klimatskoj neutralnosti? Postoje li nedavna iskustva i dobre prakse u području zelenog kolektivnog pregovaranja u vašoj državi članici?
  - Koje bi mjere Unija, države članice i sami socijalni partneri mogli poduzeti za promicanje zelenog kolektivnog pregovaranja poštujući pritom autonomiju socijalnih partnera,? Koju bi ulogu mogao imati europski semestar?
-